Hanen

6. Rk. Nr. 4. 2002

Nye tidender – om gamle emner.

LOKALHISTORISK FORENING for STØVRING KOMMUNE.

Juelstruphornet.

Vores historie bygger på skriftligt kildemateriale, det som er nedskrevet og som sammen med andet materiale beretter om det der er sket. Tiden der gik forud, hvor man endnu ikke havde et skriftsprog kalder vi forhistorien. Der må vi støtte os til de heldigvis mange ting, som er dukket op af jorden i tidens løb, hvortil vi så må lægge vores fantasi og opbygget viden. Selvom vi således ikke har nedfældede vidnesbyrd til at bekræfte os, så gør det i grunden heller ikke noget at vi med en stenøkse i hånden selv må gøre os vore tanker.

Her i februar fik vi besøg af Peter Hansen, der gjorde os opmærksom på noget vi slet ikke havde nogen anelse om, men som på en eller anden måde føjer en brik til den fornemmelse vi har, at vores egn er noget særligt.

I sommeren 1945 gravede Chr. Hansen og hans søn Peter tørv i den moseparcel, der hørte med til deres ejendom, et statshusmandsbrug på Juelstrup mark. Ovenfor ”Ved Bjerget” i Støvring lå dengang en lille mose, oprindelig en mindre sø der var blevet udtørret og efterhånden var groet efter, og så var blevet til mose, hvor man i de tider hentede sine tørv til brændsel. Idag skærer Vester Primærvej igennem det der engang var mose, og kort før vejen munder ud i Nibevejen blev der en dag i 1945 gravet tørv, og ca 1 meter nede i tørvejorden gjorde man et fund. Chr. Hansen stod nede i tørvegravningshullet og kastede tørvejorden op til sønnen, da det pludselig lød fra Peter: ”Hvad er det her for noget?” –”Bare noget skidt, smid det væk” sagde faderen, men Peter stod med et fuldt bevaret horn i hånden. En oplevelse han aldrig har glemt.

Nej, det var ikke af guld som de to fra Sønderjylland, men smukt var det, egentlig kønnere end dem af ædelt metal fra Tønderegnen, som Oehlenschläger engang gjorde så berømte med sit digt ”Guldhornene”.

Chr. Hansen tog sit fund med ned til lærer Hans Povlsen, der fik fat i Peter Riismøller fra Ålborg Historiske Museum, og også skrev om fundet i Ålborg Stiftstidende, da det jo unægtelig var noget af en sensation. I 1946 nåede hornet via Danmarks Geologiske Undersøgelser(!) til Nationalmuseet, hvor man med begejstring undersøgte det, med de midler man dengang havde til rådighed, og Chr. Hansen fik 300 kr. i findeløn for dette stykke danefæ, som det jo var. Derefter kom hornet i museets magasin.

Det horn som Hansen dengang fik med op på tørvespaden er 39 cm langt, et udsøgt stykke oksehorn i rødbrun farve, der i den spidse ende har et pibestykke med 5 ringe, mens den i den brede åbning har et beslag lavet af en bronzeplade, der forneden løber ud i 18 tunger, der hver især er fæstet til hornet med små nitter. På dette mundingsbeslag har der oprindelig været 3 ringe, men da man fandt det var de 2 væk. Bortset fra disse 2 manglende ringe er det et meget velbevaret fund. Pibestykket er ikke til at trutte i, da det er et lukket horn, det har været til pynt ligesom det bronzebeslag der pryder åbningen. Der er tale om et drikkehorn, og det er lavet omkring ved den tid hvor Støvring opstod, ca. 200-300 år efter Kristi fødsel. Så meget ved vi.

Hornet er altså fra forhistorisk tid, så vi må nu tage fantasien til hjælp. Hvad skulle dog få datidens mennesker til at smide et sådant pragtstykke i en tilgroende sø eller mose? Vi ved idag at netop området omkring det sted hvor mosen lå, bærer tydelige spor af at jernalderfolket har boet her. Marit Terp har bl.a. fundet myremalm her hvor der nu bliver bygget. Vi ved også at man har fundet mange ting i moser rundt om i hele landet, -ligesom man har fundet mennesker, der er blevet ofret til den eller de guder, man dengang troede på kunne hjælpe èn gennem tilværelsen.

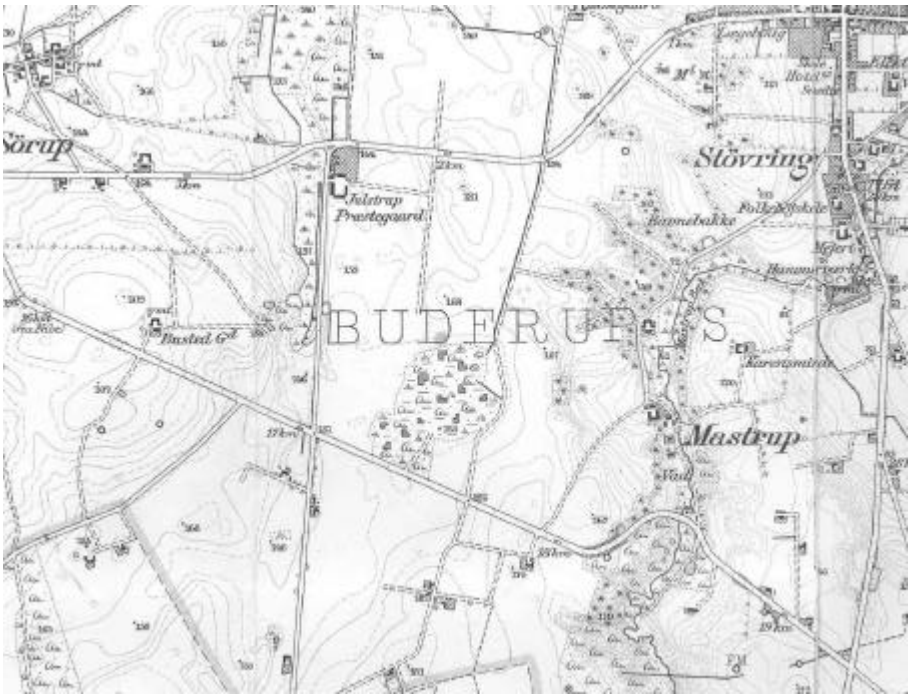

BUDERUP'S

Derfor er der ikke nogen tvivl om at det smukke Juelstruphorn er en offergave til højere magter. Måske er hornet gået rundt en sidste gang med et eller andet drikkeligt, inden man højtideligt har givet det bort til Odin eller hvad man nu har kaldt modtageren.

Knap 2000 år senere dukker hornet så frem af mulden igen, og det kan næsten ligne en tanke, at da man 25 år senere fik lavet et byvåben til den nydannede Støvring

På dette lidt ældre kort ses Juelstrup mose, hvor Peter Hansen gjorde sit fund. Idag går Vestre Primærvej gennem det der dengang var mose.

Kommune, så viser det en træstub flankeret af 2 horn. Der skulle vel ikke gemme sig endnu et drikkehorn oppe ved Juelstrupparken? Egentlig burde Juelstruphornet ikke ligge gemt bort i København, men være at se på Års Museum. Desværre yder billedet her ikke hornet fuld retfærdighed, men hvis du kommer forbi Lokalarkivet, så hænger der en fin farvegengivelse af dette pragtstykke.

Poul Christensen

Kalkminen.

Nej, det er ikke Tingbæk Kalkmine, der her skal berettes om, selvom dennes historie nok også burde fortælles ved lejlighed. Det drejer sig om en helt anden kalkmine her på vores egn, og så er vi iøvrigt i den situation at vi egentlig ikke ved noget som helst om den, -derfor må denne lille opsats da også betragtes som en efterlysning.

Det er jo ikke nogen hemmelighed at Nordjylland i vid udstrækning hviler på en stor kalkklump. Nogle steder kigger kalken da også frem af jorden, tænk blot på Vokslev Kalkværk, hvor man for 3 generationer siden brød megen kalk til videresalg, -bl.a. til Statsbanerne. Eller ovre på den anden side af hovedvej 10, hvor man stadig bryder kalken.

Der er her tale om et rent naturprodukt, skabt af billioner af små bitte skaldyr, der levede på det sted som senere skulle blive til Danmark for mange millioner af år siden. Det er lige til at bruge, hvad menneskene da også snart fandt ud af. Cementproduktionen bygger på kalk, og vi kalker også mange af vore huse, og bønderne fandt også ud af at forbedre en sur jord ved at strø kalken ud på markerne.

Den der fandt kalk på sin ejendom kunne godt lave sig en god fortjeneste ved at bryde den. Hvor meget det drejede sig om får man et godt indtryk af når man besøger Tingbæk Kalkmine.

Det var en løs bemærkning fra en besøgende på arkivet der udløste vores nysgerrighed. Blot nogle hundrede meter fra Øster Hornum by ligger der en kalkmine! På et sted som man har kørt forbi mange gange. Min hjemmelsmands korte beretning er siden blevet bekræftet af en anden, -uden at vi er blevet ret meget klogere.

Stedet hvor minen gemmer sig ligger på Hornum Trant, lige når man er drejet sydpå ad den gamle Viborgvej fra Sørupvejen, over for ejendommen Stavnholt. En landmand skulle her være gået i dybden for at grave kalk frem af jorden, og anlægget skulle efterhånden være blevet udvidet med gange ud til siderne. Der blev også mumlet noget om en tipvogn til at transportere kalken frem til skakten på. Dersom det er tilfældet, så har kalkbrydningen haft et vist omfang.

Da eventyret sluttede blev skakten lukket af med et solidt vognhjul og kastet til med jord, så det idag ikke er muligt at sige hvor skakten helt nøjagtig har været.

Tiden? Tjah, -vore hjemmelsmænd er idag begge et par herrer i firserne, og de har fået deres oplysninger fra bedstefædre, så vi må være i den sidste halvdel af 1800-tallet.

Det er alt hvad vi ved, men vi vil naturligvis meget gerne vide noget mere, dersom nogen kan supplere disse sparsomme oplysninger. Det er næppe sandsynligt at finde noget i arkiverne om dette private initiativ, på de tider kunne ingen finde på at spørge hverken amt eller kommune om at få lov til at grave i egen jord. Råstofudnyttelse var en privatsag.

Poul Christensen

Kulturudviklingen i Danmark - en kort oversigt.

Ofte hører man folk bruge udtrykket oldtiden som et samlet begreb, eller blot sten, -bronze og jernalderen. Men i tid er der tale om tusinder af år, og videnskaben opererer med en langt mere nuanceret opdeling i perioder. Vi bringer her en kort oversigt, til dels med lokale oplysninger.:

-ca 8.300 f. Kr.:
Old stenalder

Ca. 8300-ca.4000 f. Kr.
Ældre stenalder: Bl.a. Ertebøllekulturen
Fund: Skiveøkse 6,5 cm. lang

Ca. 4000-ca 1800 f. Kr.
Den yngre stenalder

Perioden ca 3900 – 3500 f. Kr.:
Fra den tidlige del af bondestenalderen kendes 2 typer af bopladser, dels den sæsonbaserede med fiskeri og jagtstationer (der er en fortsættelse af jægerstenalderens kystbopladser), og dels regulære bondebopladser, med en størrelse på omkring 500-700 m2. Fundmaterialet på bopladserne fra den tid er som regel minimale, og de har været benyttet i kort tid (under 10 år). Bopladser med organiske levn findes ikke, men samtidige mosefund af knogler i hele Danmark viser at husdyrholdet bestod af kvæg, svin, får og geder. Dyrkning af korn har fundet sted, men analyser af fundne redskaber, tyder på at korndyrkningen har været begrænset. Begravelser har fundet sted under flad mark, ligesom i slutningen af jægerstenalderen. Samtidig blev der opført store gravmonumenter i form af lange jordhøje eller lange palisadeindrammede anlæg. Rent arkæologisk kan perioden karakteriseres som et stærkt tilpasset erhvervsstrategi, hvor man ofte skiftede bosættelse.

Ca. 3500-3200 f.kr.:
Man kender fra den mellemste del af den tidlige bondestenalder såvel jagtstationer, som mere permanente bondebopladser. Bondestenalderen havde imponerende gravanlæg, dysser og jættestuer, der udgør et meget markant indslag i landskabet. Her i Støvring kommune finder vi bl. a. Jættestuen Stenhøj i Suldrup, hvor kammeret er 8 m. langt og har et bikammer. Desuden har man flere steder i kommunen fundet fine eksemplarer af redskaber, bl. a. en Tapøkse på Bustedgården ved Sørup, 2 store offerøkser ved Guldbæk, samt en slibesten i Ø. Hornum, plus hundredevis af andre effekter. Man kan identificere et kornsegl på hvordan det har været brugt, ved at der er en lakaktig glans langs redskabets æg, der dannes når seglet skærer de kiselholdige kornstrå. Disse brugsspor på forhistoriske redskaber kan eftervises ved eksperimenter med moderne flintsegl, som man har gjort forsøg med på Forsøgscentret i Lejre. Bondebopladser lå ofte i et tæt mønster, som stadigvæk var forholdsvis små, de har antagelig ikke været på mere end 500 m2 – 1000m2, og var benyttet i forholdsvis kort tid. I denne ret korte periode anslås det, at der som minimum er opført 25.000 storstensgrave d.v.s. jættestuer og dysser. Heraf er der i dag kun fredet ca. 2.400..
I moser blev der ofret lerkar, flintøkser, rav og dyr, og undertiden mennesker. Der blev opført kulthuse og store rituelle samlingspladser. Fra arkæologisk side karakteriseres perioden som en erhvervsmæssig, territorial og social ekspansionsperiode. Et sådan et fund blev gjort i Suldrup i

1952 ved en grundudgravning til en kælder i Suldrup by, tæt på fortovskanten af hovedvej A13. Ved optagelsen opdagede man et 1,2 m. tykt muldlag. Det var i bunden af dette klæge bundlag, som der står i beretningen, at man finder 11 flintgenstande, der til sammen vejer 5,3 kg. De lå samlet, således at de små økser lå nederst, og de store lå øverst. Samtlige flintgenstande er alle ufærdige redskaber. De er alle tilhugget i større eller mindre grad, men endnu ikke tilslebne. To af økserne er kun groft tilhuggede. Den ene er sandsynligvis forarbejde til en bredægget økse, den anden til en mejsel. To af økserne adskiller sig ved deres størrelse og vægt. De er 21 og 27 cm lange og vejer henholdsvis 1,1 g 1,6 kg, og har form som de forholdsmæssige sjældne tyknakkede retøkser fra dolktiden.
Overdimensionerede tyknakkede flintøkser kendes også fra et fund i Smorup, 8-9 km sydvest for Suldrup. De blev fundet i 1909 og består af en svær huløkse og to overdimensionerede flintøkser. De er 21 og 24 cm lange og vejer 0,88 kg. og 1,63 kg. Nedlæggelsen af disse forstørrede flintøkser er koncentreret om det nordjyske område, og der er sikkert tale om en lokal offerskik, og stammer muligvis fra samme flintmine eller " flintsmedje". I 1950 fandt man en ud af flere flintminer bl. a, i Skovbakken i Aalborg
Desuden er der fundet en slebet tyknakket flintøkse på Nørbækgårds mark i Estrup, samt et utal af store og små madkar og potteskår, med ornamentik.

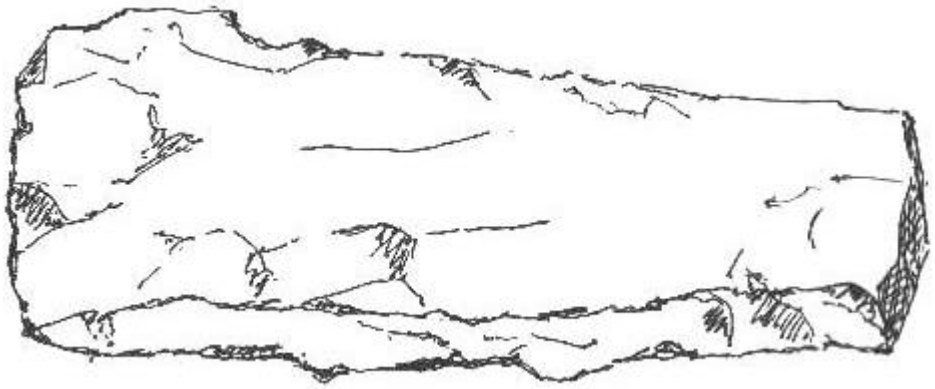

Groft tilhugget flintøkse.

Ca. 3200-2800 f.Kr.: I den sene del af Tragtbægerkulturen (ca. 4200-2800) ophørte de omfattende rituelle aktiviteter. Storstensgrave blev ikke længere opført; de gamle grave blev genbrugt, men man fortsatte med at udføre ofringer foran disse grave. Periodens bopladser dækkede meget store arealer på omkring 30- 40.000 m2. Herfra foregik der både landbrugs – og jagtaktiviteter. Analyserer man periodens høstredskaber, tyder det på en stigning i kornavlen fra omkring 3100 f. Kr., med en yderligere intensivering imellem år 2900 og 2800 f.Kr. Set fra arkæologiske side er der tale om etablering af større befolkningsenheder og mere permanente bopladser, evt. med permanente marker og overdrev.

Ca, 2800-2400 f. Kr
Enkeltgravskulturen er rigt repræsenteret her i Støvring kommune bl. a. Med de imponerende - Frendrup Nihøje. Disse store højgrupper ligger på den nordligste del af den højderyg, der går gennem Himmerland. I dag er der kun syv af Frendrups Nihøje tilbage. De blev netop anlagt i enkeltgravskulturen og genbrugt i Bronzealderen.

Ca.2400-ca.1700 f. Kr.
Dolktiden som den tid kaldes er baseret på fund af talrige dolkfund. I Jylland er gravene ofte anbragt øverst i enkeltgravsfolkets megalitgrave. At dolken er et dominerende fund, viser at der er forbindelse med udlandet og at man var inspireret af udenlandske metaldolke. Den døde fik nu i reglen en flintdolk, en bue og nogle pile med flintspidser med sig i graven. Ca halvdel af de ca. 200

eksemplarer der er fundet, stammer fra moser. Man har også fundet skatfthulsøkser af grønsten, med en vægt på ca. 5 kg., der er blevet ofret i mosen. Dolkene er nok noget af det smukkeste der er fremstillet i Danmark. Flinten mangler imidlertid metallets sejhed, da det knækker for let. Det blev flinthåndværkets nederlag til den metal støbe tradition, der var ved at vinde indpas i Danmark. På denne tid optræder enkelte ligbrændingsgrave, utvivlsomt efter påvirkning fra Mellemeuropa.

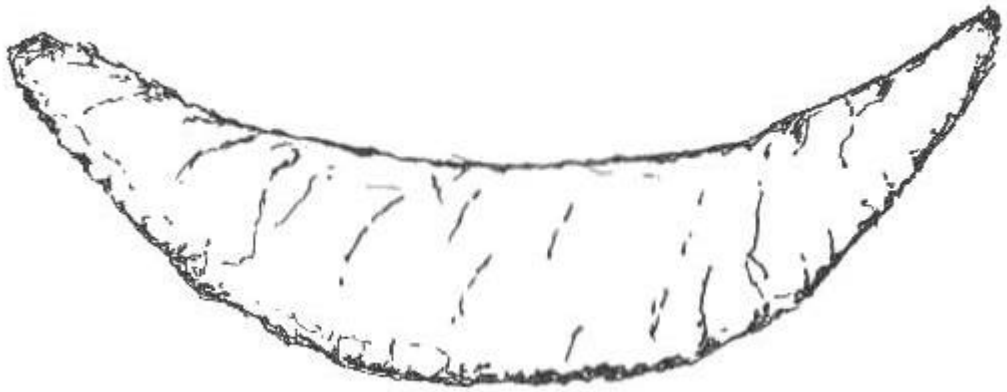

Kornsegl af flint

Ca 1700-500 f.Kr. Bronzealderen har navn efter det kostbare metal, som blev brugt til de genstande man anvendte ved religiøse ceremonier, som man bl. a. ser det ved Solvognen, der nok står som noget af det ypperste man har fundet. Urskoven svandt ind og agerbruget fik stor betydning. Man dyrkede byg og hvede, men også havre, hirse, ærter og hestebønner. Man boede på højtliggende områder. Kvægavl var dog det største hovederhverv, både som kødkvæg og til mælkeproduktion. Fundene på bopladserne viser at segl, økser og redskaber af flint kun i en vis udstrækning blev erstattet af metal. Kvindesmykkerne var spiralmønstrede og senere cirkler og halvbuer sat sammen til stjernemønstre og endnu senere med en fin bølgeornamentik.
Der er bl. a. fundet en lille Skafterørsøkse ved Tranten i Ø. Hornum.

Ca. 500-160 e.Kr.:
Keltisk og ældre romersk jernalder har navn efter folkeslag, der aldrig har besat Danmark, men de påvirkede unægtelig vores kultur. Denne kultur er rigt repræsenteret her i Midthimmerland, hvor man bosatte sig på et fladt, let skrånede terræn. Gårdene lå spredt, enkeltvis eller samlede i egentlige landsbyer.
Gårdene blev brugt i ca. en generation og de 5-6 gårde blev beboet af 40-50 personer. Man har fund af lerkar, flint og bronzeeffekter fra hele kommunen, bl. a i Moldbjerg, Nihøje, på Abildgårds mark og desuden flere lerkar i Estrup.
Man mener at der fandt en hjemlig jernudvikling og smedning sted fra jernalderens begyndelse. Men sikre spor af de ældste grubeovne findes først fra 1.årh.f. til 1.årh.e. Kr, og kun i Jylland. Det er måske fra den tid undertegnede har fundet slagger af myremalm i et cirkelformet område med en diameter på omkring 35-40 cm, i det nuværende Juelstrupparken i Støvring, i 2001 i forbindelse med et nybyggeri. Nu finder man også guldsmykker i gravene og man blev begravet i sin dragt med fibulaer, bæltespænder, perler og sjældnere, glasbægre og skåle, der var importeret udefra. Smeden der havde en fremtræden plads i samfundet fik sine redskaber med sig i graven, og mændene fik deres ragekniv med sig. Man må sandsynligvis have været helt eller delvis glatraget. I moserne ofrede man halsringe, ofte parvis, og de kendte og enestående moselig , som Tollundmanden fra Silkeborg er fra denne periode.

Ca. 160 e.Kr.-750 e. Kr.
Den yngre romersk og germansk jernalder synes at være en optakt til Vikingetiden. Bøgen var kommet, og gårdene blev anlagt på store indhegnede tofter, enkeltliggende eller samlet i større eller mindre landsbyer.
Langhusene var på 20-50 meters længde, med 4-6 rum.. Der var staklade og undertiden et grubehus f.eks. til værkstedshus. Fra denne tid stammer Ribe og Hedeby. Dannevirke er fra 600 tallet og blev udbygget 737.
I Nordjylland blev den store gravplads på Lindholm Høje anlagt, og man finder nu de såkaldte ”Guldgubber”, der enten er amuletter eller en art - tempelpenge. Gubberne viser i høj grad datidens mode, med ankellang kjole og store sjal.. Sådanne Guldgubber er bl. a. fundet på Bornholm. Kvinderne have glasperler i store mængder, sølvnåle i håret og sølvfibulaer der holdt kjolen og kappen sammen. Mændene bar store halsringe, og ofringer af våben og skjolde samt spyd og ringbrynjer i moser eller søer fortsætter. Det beviser det store fund i Illerup ådal.

Ca. 750-1050 e.Kr.
Vikingetiden og vor viden derom stammer som for de tidligere perioder først og fremmest fra arkæologien, men et vigtigt supplement er skriftlige, udenlandske kilder: Frankiske, tyske og engelske, samt de nordiske runeindskrifter og senere de nedskrevne sagaer.
Denne tid er også meget omfattende og vil måske blive omtalt i et senere nummer af ” Hanen ”.

Marit Terp

Kilder:
Vejviser til Danmarks Oldtid
Guide til Danmarks fortidsminder
Johannes Brøndsteds Danmarks Oldtid 1 og II
Alfred Ingemann Sørensens optegnelser , Lokalhistorisk Arkiv
Lademann s Leksikon
Fra Himmerland og Kjær Herred 1981
GEUS – Danmark og Grønlands Geologiske Undersøgelse

På lokalhistorisk arkiv vises i denne vinter udstillingen:
Byens borgere – da oldefar var ung...
En fotoudstilling om malermesteren, fotografen, organisten, el-værksbestyreren, og m.m.
Viggo Hovgaard.

Viggo Hovgaard –fotograf og meget mere...

Der findes mennesker som skiller sig ud fra normen i det samfund de lever i. Kreative folk, der er åbne over for tilværelsen og dens muligheder, som ikke er bange for at afprøve de forskellige tilbud tilværelsen byder på. Idag vil vi nok kalde dem igangsættere. De er med til at åbne folks øjne for at tiden ikke er en statisk størrelse, hvor alting blot skal køre som det altid har gjort.

De små byer ude på landet har ikke vrimlet med dem, men under først verdenskrig fik man i Øster Hornum en ny indbygger, som vi nok idag ville kalde for igangsætter.

Manden hed Viggo Hovgaard, og han var født den 10. september 1890 i Egtved i Sydjylland, som søn af en lærer, der senere sadlede om og blev handelsmand.

Øster Hornum i begyndelsen af 20-erne. Hovgårds hus er det sidste i rækken med gavlen ud mod gaden, inden det blev nybygget omkring 1925-26.

Viggo Hovgaard blev uddannet maler inden han slog sig ned her for at starte egen virksomhed indenfor sit fag, hvor der kunne være nok at lave her på egnen. Folk ville nu gerne have tapet på væggene og dørene malet.

Han købte hus og værksted i svinget midt i byen. Samtidig viste det sig at manden også var musikalsk og kunne betjene et orgel, hvorfor han blev organist ved kirken, et job han bestred til sin død.

Viggo Hovgaard

Hans trang til at sætte ting igang, gjorde at han måtte afprøve så meget. Han var primus motor, da byen skulle have sit eget el-værk, der blev drevet af en turbine, som hentede sin vandforsyning fra bækken der havde tilløb til det vi nu kalder bydammen, -eller andedammen. Herom har vi berettet i et tidligere nummer af ”Hanen”. Lang levetid fik el-værket ikke, men det var med til at indvarsle de nye tider i et samfund, hvor tællepråsen og petroleumslampen endnu var hverdag.

I 20-erne dukkede det nye medie, radioen frem, og det optog naturligt nok mange mennesker, og mange steder så man at cykelsmede og andre småhåndværkere begyndte at bygge radioer for folk, -for nogle af dem blev det til egentlige radiofabrikker. Med Viggo Hovgaards virketrang, så måtte han naturligvis også prøve sine evner af på det felt.

Det nye forsamlingshus i byen var oplagt til brug for mange dilettantforstillinger, og her blev han selvfølgelig også engageret, -som malermester måtte han jo klart være byens bedste til at sminke de optrædende.

Den nye tid indvarsles

Da bilerne begyndte at dukke frem på landevejene, blev Hovgaard som en selvfølge stærkt optaget af dette nye transportmiddel, og han blev den anden på stedet, der fik anskaffet sig sådan et køretøj. Det var længe før almindelige folk kunne drømme om at besidde en bil.

Og så var han byens fotograf. Allerede længe havde folk ladet sig fotografere, - en tur til Tönnies i Ålborg for at "blive taget af" var der mange der havde gjort, og rundt omkring på landet var der i kortere eller længere tid mange fotografer, - med eget atelier. Nibe, Støvring, Skørping, ja, sågar Sønderup havde en fotograf.

Noget prangende atelier kunne Hovgaard ikke opvise, men et stykke stof ude i malerværkstedet kunne godt danne en akceptabel baggrund for et ungt menneske, der ville fotograferes. Eller han havde apparaturet med sig, når han var ude på en gård for at tapetsere, for måske skulle bonden også fotograferes, helst sammen sin fornemste hingst. Interessen for fotografering delte Hovgaard med lærer Stig Nielsen i Guldbæk, der blev hans gode ven.

Stig Nielsen og Hovgaard ved kortbordet.

Viggo Hovgaard var gift 2 gange. Første gang med Guldborg med hvem han havde 2 børn. Hun døde ung, så da han stod alene med 2 små børn giftede han sig med hjemmets unge pige. Det var Emmy fra Gudumholm (1901-1982), der fødte ham 6 børn, hvoraf en lille pige døde som spæd.

Ved siden af alle de aktiviteter Hovgaard havde gang i, så rummede hjemmet også byens telefoncentral. Den kunne Emmy så passende stå for, da hun jo med alle de mange børn var bundet til hjemmet. Antallet af abonnenter i sognet var ret begrænset i mange år, og numrene havde Emmy i hovedet, så man kunne bare bede om bageren eller smeden, når man ringede centralen op for at få forbindelse med omverden.

Fra Øster Hornum central

Hovgaards hus må åbenbart have været for dårlig, for i 1925-26 blev det revet ned for at blive erstattet med det hus der stadig står i svinget på Nibevej. Mens byggeriet stod på boede familien i et par rum ovenover værkstedet bag forhuset.

Hovgaard der var perfektionist, var en dygtig og meget brugt maler, så der var nok at lave. Hans mange aktiviteter gjorde imidlertid også at det kunne knibe med at overkomme det hele, og det kunne hænde at han måtte halse hjem for at skifte tøj i en fart, dersom der var en begravelse han skulle op at spille til i kirken.

Viggo Hovgaard døde allerede i 1946, kun 56 år gammel af en svær sygdom. Han blev opereret på sygehuset i Nibe, og her lærte han lægen Brinth Nielsen at spille orgel. Det blev så også ham der kom til at spille ved Hovgaards begravelse. I kirken blev han midlertidigt afløst af kæmnerens unge kone Birte. Det midlertidige job beholdt hun i 40 år, men det er en helt anden historie.

Hovgaards datter Bitten har overladt lokalarkivet en stor samling af faderens glaspladenegativer, og vi viser her et lille udsnit af samlingen. Desværre har tidens tand været lidt hård ved en del af de ret ømfindtlige glasnegativer, men alligevel er det lykkedes at scanne de fleste af dem. De står på hylden i arkivet, hvor man kan gennemse dem.

På arkivet vil man vinteren igennem kunne se en større udstilling af Hovgaards billeder. Vi kalder udstillingen: ”Byens borgere, da oldefar var ung.”

Poul Christensen

Organisten øver sig på hjemmets harmonium.

Om fotografier...

En væsentlig del af arkivets samlinger er fotografier. De fleste af dem er gamle fotos, som folk er kommet med igennem de snart 30 år arkivet har eksisteret. En hel del er blevet overladt til arkivet, men en stor del har vi blot haft til låns. Det er fint nok, hvad enten det er billeder vi skal opbevare, eller folk vil have deres billeder igen.

Før i tiden var det noget af en besværlig proces vi skulle igennem, dersom det var lånte billeder vi fik ind. Først skulle vi have noget skrevet ned om de enkelte motiver. Så skulle vi i mørkekammeret for at foretage en affotografering. Dernæst skulle billederne fremkaldes, og endelig kaldes frem i lyset, så vi kunne se om det nu var lykkedes. Til slut blev de så sat ind i mapper, så folk kan se dem på vore hylder.

Dersom det ikke var lykkedes, ja, så måtte vi forfra igen. Og så var det meget tidskrævende.

Idag er tingene blevet meget enklere. Efter computerens indtog kan vi nu helt lukke vort mørkekammer. Vi har anskaffet en god scanner, der i løbet af få sekunder gemmer et billede nede i computeren, hvorfra vi så senere kan brænde en stor mængde billeder ned på en CD-rom, så vi til enhver tid kan finde det frem igen. Alt sammen såre enkelt.

Også negativer og diasbilleder er vi i stand til at kopiere ved hjælp af den nye teknik. De viste fotos fra Hovgaards glasnegativer er alle bearbejdede ved hjælp af computeren.

Dersom du ligger inde med billeder, som du mener bør gemmes på arkivet, så kan du blot tage dem med på arkivet, hvor vi med det samme kan kopiere dem, -sammen med de oplysninger der knytter sig til billedet.

Det viste billede af den moderne unge mand med stiv flip her på siden stammer fra en af Hovgaards glasnegativer. Desværre ved vi ikke hvem personen er, men sådan kunne man altså også se ud for 70-80 år siden.

Poul Christensen

Siden sidst...

Arkivets værdi forøges kun ved tilvækst af de arkivalier som vi får ind. Derfor er vi naturligvis glade for hvert billede, protokol eller dokument, som folk kommer med. Mange af afleveringerne er da også kun små brikker til det store puslespil, -men lige velkomne endda.

Men somme tider kan det ske at der er tale om forholdsvis store afleveringer, som det tager tid at gå igennem og få registreret. Det er sket iår.

Det kom som lidt af en overraskelse for os, da en sagfører ringede og kunne fortælle os at vi var blevet betænkt i et testamente. Det drejer sig om Carl Jørgen Quist`s efterladte bo. C.J. Quist døde for et stykke tid siden, og hans familie- og lokalhistoriske samling havde han for mange år siden besluttet skulle tilfalde vort arkiv, når han var væk.

Carl Jørgen Quist –årgang 1931- var uddannet lærer og arbejdede i mange år i Ålborg, indtil han for en hel del år siden blev pensioneret. Han var en udpræget enspænder, hvis eneste interesse var lokalhistorie, og når han kom på besøg på vort arkiv, yndede han at øse af sin store viden om den fortid der knytter sig her til den nordlige del af Himmerland. Selv var han født i Sønderholm, men hans familie stammer fra Guldbæk, Godthåb og Øster Hornum-området, så det var mest det der optog ham. Sønderholm har han dog også arbejdet med.

Foreløbig har vi kun fået grovsorteret den meget store aflevering, der er på adskillige hyldemeter, men det er os allerede nu klart, at hans samling vil rumme værdifulde oplysninger for den der vil arbejde med lokal- og slægtshistorie her på egnen. Hans egen slægts historie har han naturligvis helt styr på, så folk her på egnen med navnet Quist vil givet kunne støtte sig til hans slægtshistorie.
I afleveringen er der også en meget stor samling af fotografier, såvel originalfotos som billeder han har affotograferet. Vi er naturligvis glade for at C.J. Quist har ment at hans samling skulle ende i vort arkiv.

For nylig kom en anden flittig lokalhistoriker med en aflevering til os: Det var Hans Gjedsted, der for nogle år siden skrev sin fortræffelige bog om Støvring bys ældre historie. Hans aflevering fylder i modsætning til den ovennævnte aflevering ikke ret meget, -rent fysisk, men indholdsmæssigt gør den. Gjedsted er en meget flittig lokalhistoriker, der har påtaget sig at gøre historiske kilder tilgængelig for den almindelige bruger. Mange tusinde indtastninger har han gjort tilgængelig på sin computer. Nu fik vi pludselig del i hans viden.

For mange år siden havde Gjedsted lavet et register til Hornum Herreds tingbøger fra 1636 – 1684. Det var godt, men lidt tungt at arbejde med, selvom det var en utrolig lettelse for de lokalhistorikere som arbejder med de ældre tider. Så da computertiden indhentede ham lagde han sit register ind i en database. Nu kan enhver så på et øjeblik finde frem til det han søger i de svært tilgængelige tingbøger, som iøvrigt står i kopi på vores hylde.

Også registeret til Aalborgs ældste tingbøger fik vi lagt ind ved samme lejlighed, da de ikke udelukkende beskæftiger sig med ting der har med Aalborg at gøre. Endvidere fik vi en række lokalt nedfældede lokale oplysninger af stor ælde. Vi er naturligvis meget taknemmelige for at have fået del i Hans Gjedsteds samling. At hans aflevering så kan gemmes på en CD-rom er et plus, når man betænker at vi nu skal til at finde plads til C.J. Quist`s fysisk krævende aflevering.

Her på det seneste kom så afleveringen af den hedengangne Støvring Friskoles arkiv. Endnu har der ikke været tid til at vurdere indholdet af denne store samling arkivalier, men allerede nu kan vi se at der er et værdifuldt materiale, der viser det liv der har været på denne skole.

Poul Christensen

„STØVRING BAKMØLLE SOM BOMBEMÅL“.

OPLEVELSER UNDER BESÆTTELSEN.

Carl Ulrich

StøvringBakmølle.

Efter Adolf Hitlers kup og magtovertagelse i Tyskland blev der afholdt olympiade i Berlin 1936, hvori den danske svømmepige Ragnhild Hveger vandt olympisk guld og stor berømmelse. Det storstilede og vellykkede arrangement var uden tvivl medvirkende til Hitlers og nazistpartiets success i den tyske befolkning indtil 2. verdenskrigs udbrud. Begivenheden var sandsynligvis årsagen til højskoleforstander Robert Stærmoses ide og initiativ til anlæggelse af et friluftsbad ved Mølledammen, og det lykkedes virkeligt for ham at samle den fornødne støtte hos blandt andre forfatteren Hans Povlsen, min foretrukne lærer i folkeskolen, til igangsætning og gennemførelse af projektet. Beliggenheden måtte forekomme alle ideel. Det lykkedes også for Stærmose at engagere ikke blot unge mennesker i by og opland, men også højskolens elever i anlægsarbejdet som frivillig arbejdskraft. Mange år senere blev badet ombygget til en moderne svømmehal.

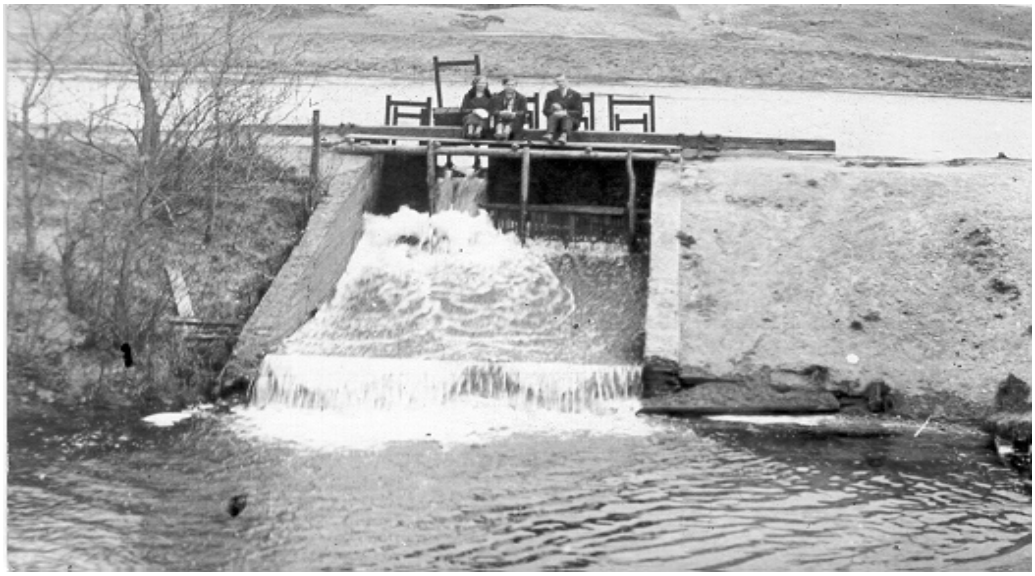

Det gamle sluseanlæg ved Mølledammen. De 3 personer fra venstre: Tulle, SigridJensen og Frode Ulrich.

Luftfoto af Støvring Friluftsbad ved Mastrup bækkens udløb i Mølledammen, indviet 1938. Hobrovejen ses i højre hjørne af billedet. I dag er dammen væk og arealet bebygget.

En sti fra Hobrovej mellem mejeriet Elinelund og „SwotValmars“ hus, hvori Hede-Signe boede til leje i den ene ende sammen med sine tre sønner, fortsatte langs bækken ad den ret stejle skrænt op til sluseanlægget ved Mølledammen. Anlægget bestod af en støbt slidske, et par meter bred, over hvilken der var opført et solidt bolværk af træ med sluseporte af samme materiale. Slisken var helt overgroet af et tykt lag grønalgelignende vækster, der gjorde den glat som en glidebane. Min et år yngre søster, Aase, var så letsindig at træde ud på den foroven og kurede derved skrigende på halen ned ad den, så hendes lyse trussebag blev ganske grøn. Det nordøstlige hjørne af friluftsbadets grundareal lå meget tæt herved. Bag et lavt rækværk kunne man ad en smal gangbro komme over anlægget fra begge sider og ved håndkraft åbne en sluseport, når vandstanden i dammen blev for høj. Dette skete ikke ret ofte, især ikke, når mølleren, Marinus Søndergaard, havde gang i sin nymodens turbine, der på den tid havde afløst de gamle møllehjul af træ, som anvendtes af det nedlagte hammerværk. Han malede nu og da mel i den strenge rationeringstid for byboer, der havde haft held til at tinge sig til en sæk rug eller byg hos en landmand.

Hede-Signes ældste søn „Tor“ vakte min bror Vagns store beundring, da han under en samtale slog ud med benet og udløste et „tordenskrald“, som vi aldrig før havde hørt mage til. Vi gættede på, at hans mor havde serveret sønnerne stuvet kålrabi til middagsmad. I mange år derefter søgte Vagn at gøre Tor kunststykket efter og spurgte mig efter hvert forsøg, han mente var vellykket: „Var den lige så stor som Tors?“ Mit svar var altid benægtende, skønt jeg af og til syntes, at storebror Vagns præstation havde tangeret hans forbillede. Jeg undte ham vist ikke den triumf.

Ved indvielsen af svømmebadet med et stort anlagt landssvømmestævne, hvori Ragnhild Hveger og mange andre konkurrencesvømmere og tårnspringere medvirkede, var der over 3000 tilskuere, som sad eller stod tæt på de græsbevoksede terrasser op ad den stejle skråning mod vest, hvorfra man havde fin udsigt til alt, hvad der foregik i og omkring badet samt til de hvide svaners “sejlads“ ude på Mølledammen mod øst. Jeg anede dengang ikke, at jeg godt en halv snes år senere i to sæsoner ville blive ansat af førstelærer Alstrup som kombineret livredder, svømmelærer og bademester ved Støvring Friluftsbad.

Transportmaskinen Junkers Ju 52 anvendt til bl.a. luftlandsætning af faldskærmstropper.

På humoristisk vis blev dagen den 9. april på Støvringegnen kaldt „Den daw LaangAage såt sæ nier“. For folk, som ikke kendte Lange Aage, og som ikke kendte hans reaktion den dag, da Luftwaffe fløj lavræs på langs ad den jyske hovedvej og jernbanen fra Hamburg til Frederikshavn, ville den betegnelse sikkert have været uforståelig. Den voldsomme motorlarm tidligt om morgenen vækkede alle folk, store som små, i stationsbyen. Jeg for ud af min seng og kiggede

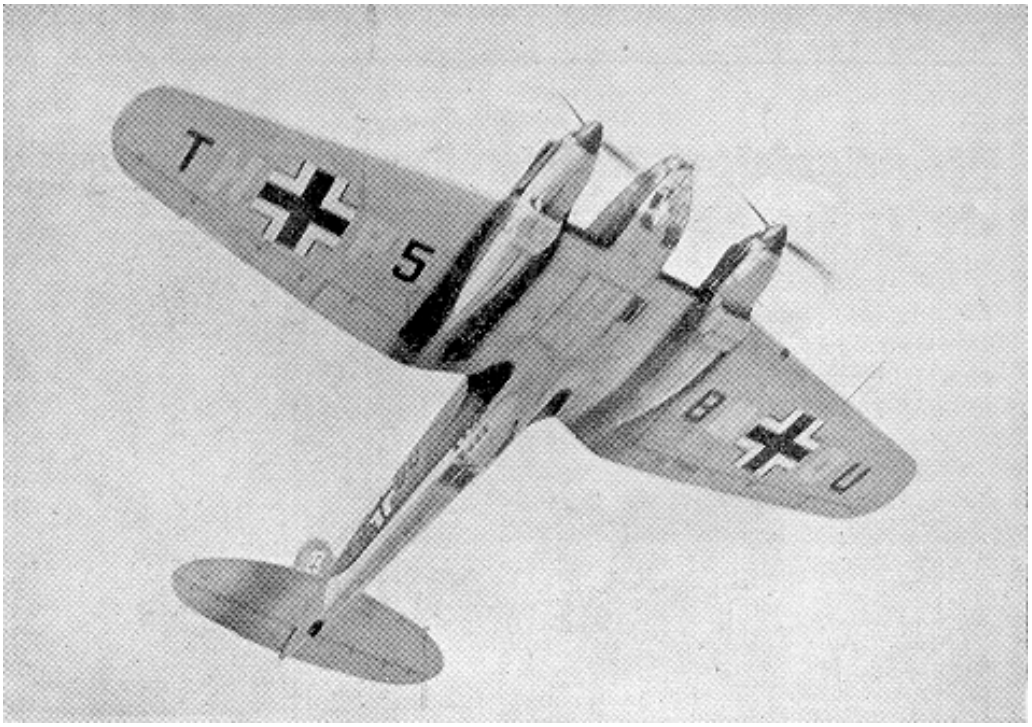

Bombemaskinen Heinkel He 111. Spændvidde 22,7 m, længde16,6 m, højde,3,8 m, fart 425 km/t, 4 mands besætning, fuldvægt 11,7 t

ud af det lille tagvindue og skræmtes ved synet af de mange hagekorsbemalede flyvemaskiner, der fløj så lavt, at man kunne skimte piloterne i cockpittet. Den vanvittigt lave flyvehøjde blev opretholdt eskadrille efter eskadrille til midt på formiddagen, formodentlig bevidst for at skræmme befolkningen, og hver gang en ny bølge uventet dukkede op, lød motorlarmen næsten som en eksplosion, og det var en af disse, som forskrækkede Lange Aage så meget, at han dukkede sig og uvilkårligt satte sig ned.

For mig, der fra de tidlige drengeår havde været en stor beundrer af flyverne og deres dristige flugt mellem himmel og jord, var det tillige en stor oplevelse i praksis at se mange af de flyvemaskinetyper, jeg havde lært at kende gennem læsning af flyvetidsskrifter. To dage før, d. 7. april 1940, havde jeg set en Heinkel He 111 bombemaskine med de store korsbemalinger på vingernes underside komme ind over Støvring-egnen fra vest for derefter at vende og flyve bort - igen mod vest. Jeg blev meget forundret og mente, at den begivenhed måtte da blive omtalt i radioavisen og beskrevet i avisen dagen efter, men der blev ikke sagt et ord eller skrevet en linje derom. Kunne det virkelig være muligt, at en fremmed magts bombefly upåagtet og formodentligt uden tilladelse kunne trænge ind i vort lands luftrum?

Op ad dagen den niende april passerede en næsten uendelig strøm af tyske militære køretøjer, motorcykler, personbiler, last- og panservogne fra syd gennem byen. Faktisk to rækker, den ene ad Hobrovejen, den anden ad Viborgvej, lige forbi mit hjem på Viborgvej 5. Tyske politisoldater stod i vejkrydset ved kroen og dirigerede kolonnerne videre gennem byen mod Aalborg. Dagen efter gik sognefogeden sammen med en tysk officer fra hus til hus i Støvring og påbød ejerne at sige ja til indkvartering af mindst to tyske soldater fra den enhed, som skulle bevogte banelinjen og hovedvejene på egnen. Mine forældre accepterede at modtage Hugo og Werner, der kom til at lægge beslag på et af vore to loftværelser en ugestid. „Værnemagten“ oprettede en luftforsvarspost på toppen af Sandbakken, der lå nord for Hæsumvejen ved Støvring. Posten havde rådighed over et maskingevær, monteret på et højt stativ. Søndagen efter var jeg og mange andre nysgerrige oppe for at kigge på. En yngre landmand, som utvivlsomt havde været dansk soldat, fik den tyske vagtpost til at vise, hvordan man skiller og samler våbnet. Episoden viser faktisk, hvor fredeligt besættelsen havde fundet sted næsten overalt i Danmark, men det varede ikke ret længe førend utilfredsheden med besættelsesmagten blev mærkbar rundt om i landet. Danske nazister blev upopulære også i Støvring. Jeg husker tydeligt en episode en tidlig aften i mørkelægningstiden, da en halvfuld skyldner kom ind for at betale en krans, som min far på bestilling havde leveret til en begravelse. Under samtalen gav fyren udtryk for naziske sympatier, og det endte med, at min far smed ham ud. Min bror og jeg stod i mørket ude på fortovet, da det skete, og idet sympatisøren vaklede forbi os, formodentlig uden at se os, mumlede han hen for sig: „Han sku’ sku’t ha’ ha’t pengen’“. Dagen efter havde jeg formuleret mit livs første og sidste digt:

Har I hørt det sidste ny,
der går over den ganske by,
at Ulrich var vred som en uvan stud,
da han smed nazisten ud.

Min store interesse for flyvemaskiner fik mig til intenst at studere de mange tusinde overflyvninger af mange forskellige tyske militærflytyper i løbet af besættelsesårene. Det var tydeligt nok, at de holdt sig inden for synsvidde af den jyske længdejernbane, som i dagslys og sigtbart vejr var en ideel vejviser under flyvninger mellem baserne i Tyskland og Norge. Flyvepladserne ved Aalborg lå som velegnede og absolut nødvendige mellemlandingspladser for Luftwaffes fortsatte flyvning op over Skagerak.

Den type, som især dominerede billedet de første uger efter niende april var de store tremotorede transportfly, Junkers Ju. 52, der i krigsårene mange steder benyttedes til luftlandsætning af faldskærmssoldater. Jeg drømte ikke om, at jeg selv ca. 5 år senere som engelsk soldat ville komme til at springe ud med faldskærm. Mine drømme om at blive fører af motorfly gik aldrig i opfyldelse, men pilotdrømmene resulterede dog i, at jeg i mange år ejede og fløj egne svævefly, indtil jeg 74 år gammel ikke mere kunne overtale flyvemedicinerne til at forny mit certifikat.

Tyskerne oprettede ved Aalborg en flyveskole for dykbomberpiloter, som i stort omfang benyttede luftrummet over Østhimmerland som øvelsesområde. Den anvendte flytype var her den tomotorede natjager og dykbombemaskine Junkers Ju. 88 med 4 mand ombord. Maskinen blev vurderet som det bedste kampfly, Luffwaffe rådede over. En del af deres øvelser gik ud på at vælge et velegnet sigtemål i landskabet for derefter at foretage et fingeret dykbombeangreb. Under mit daglige udearbejde i planteskolen havde jeg rig lejlighed til med øjnene at følge disse øvelser, der ikke altid var vellykkede. Det første uheld, jeg havde „held“ til at overvære, fandt sted langt ude mod øst, hvor flyet så ud til at styrte ukontrolleret ned og forsvinde bag horisonten. Et par sekunder efter steg der en tæt, sort røgsky op mod himlen, som vidnede om hvad, der var sket. Senere blev jeg vidne til to ulykker af samme art, men meget tættere på. Begge gange forlod jeg arbejdet og cyklede eller løb til nedslagsstedet. Det første skete blot ca. en kilometer borte nordøst for Støvring Station. Jeg gik nysgerrigt rundt mellem de stadigt rygende rester af flyvemaskinen og iturevne menneskekroppe og

Dykbomber & natjager Junkers JU 88. Spændvidde 18 m, længde14,2 m, højde 4,8 m, fart 500 km/t, fuldvægt 11,3 t, 4 mands besætning.

fik kvalmefornemmelser. Flyet havde ramt jorden i en flad bue og havde klippet træerne i et læhegn over knap en meter oven for roden. Det andet uheld af tilsvarende art skete et par kilometer nordvest for Støvring i retningen mod Hæsum, og i dette tilfælde var min et år yngre søster fulgt med til nedstyrtningsstedet tæt ved skellet til gårdejer Alfred Sørensens mark. Småstumper af fly og besætningsmedlemmer lå spredt over et 2-3 hundrede meter langt bælte, hvori resterne af flyverne var så små, at det var umuligt ved et hurtigt øjekast at identificere delene. Denne gang var jeg på nippet til at brække mig, og jeg blev enig med mig selv, at jeg aldrig mere ville opsøge et ulykkessted med lignende følger for de involverede personer. Ved enden af nedslagsbanen standsede min søster pludseligt og sagde noget, som jeg aldrig siden har kunnet glemme: „Sikke pæne tæer han havde!“ Hun havde fået øje på det halve af en nøgen menneskefod. Ved hjemkomsten så jeg mig nødsaget til at sige „nejtak“ til min mors ellers lækre gule ærter med fedt flæsk.

Min yngste bror, Gorm, der som 18-årig, fire år efter befrielsen, var ansat som enemedhjælper hos Alfred Sørensen, der da var sognerådsformand i Støvring, oplevede at pløje et menneskekranium op af jorden på dennes mark tæt ved førnævnte skel. Der var ikke tale om et oldtidsfund.

Løftet om at holde mig på afstand af flyveulykker holdt jeg dog ikke helt, men uheldene var heller ikke slet så slemme, og jeg opsøgte ikke stederne før en dag eller to efter hændelsen. Et af uheldene var en JU-88, der nødlandede på en mark nær Langelinie mellem Gravlev og Flø. Skønt vraget var bevogtet af tyske soldater, da jeg sammen med min bror kom for at kigge på det, fik vi lov til at komme helt hen til vraget, hvis cockpit var nogenlunde intakt. Derfor antog jeg, at besætningen var sluppet derfra med livet i behold. Jeg fandt et stykke plexiglas fra en cockpitrude, som jeg stadig har liggende i min skrivebordskufffe.

Senere så jeg en nedstyrtet amerikanskbygget, firemotoret flyvemaskine ligge i en træbevokset slugt i Nørlund Skov syd for Årestrup, men vi fik af de tyske vagter ikke lov til at komme i nærheden af.vraget og havde derfor kun mulighed for at studere maskinen oppe fra slugtens rand. Det var en Liberator bombemaskine, hvis 11 mands besætning alle blev dræbt og nedgravedes af tyskerne i et fælles jordhul i nærheden. Det er senere blevet klarlagt, at besætningen bestod af 9 englændere, en hollænder og en new zealænder, og at togtet d. 20. april 1945 gjaldt angreb på tyske u-både i Kattegat undervejs til Norge, på flugt fra nordtyske havne.

B-24 Liberator, den „Flyvende Fæstning“s halvbror. Fuldvægt over 27 t. 4 stk. 1200 HK motorer.

Et par år efter befrielsen blev de gravet op og fik en pæn begravelse og mindesten med navne på Årestrup kirkegård.

En forårsdag så jeg et lille jagerfly, Messerschmidt 109, i meget lav højde skifte kurs over Støvring og forsvinde i retning mod Sørup. Ca. en halv time senere fik jeg at vide, at maskinen var styrtet ned på en mark ved Juelstrup. Dette fly ville jeg gerne se på jorden.

Jageren lå på „ryggen“ med landingshjulene i vejret og så næsten uskadt ud, og piloten stod lyslevende ved siden af den og kunne fortælle om sin uheldige nødlanding på en alt for blød kornmark.

Luftwaffes bedste dagjagerfly, Messerschmidt ME 109, spændvidde 10 m, længde 9 m, fuldvægt 2,72 t, tophastighed 610 km/t.

Trods uheldene fortsatte flyveskolen sine øvelser over området i resten af besættelsestiden. En af de dykmanøvrer, jeg husker bedst, indledtes lige over Støvring Skole tilsyneladende med direkte sigte mod min ringe person, som stod oprejst med et hakkejern i hånden ca. midtvejs mellem skolen og Bakmøllen. Når maskinerne var så tæt på iagttageren, kunne man lige før dykmanøvren se, at nu ville det ske, for så blev dykbremserne under vingerne nemlig slået ud. Disse bremser hindrede maskinen i at accelerere for voldsomt under dykket. Han dykkede så længe, at jeg rædselslagen sprang ud til siden for at undgå at blive ramt af det nedstyrtende fly, men så så jeg, at piloten havde

---Hvad det var Carl Ulrich oplevede med den tyske pilot vil vi gemme til næste nummer af ”Hanen”. Efter krigen blev han selv pilot i den engelske hær, hvor han var udstationeret til Middelhavet i de hektiske år, da staten Israel blev til, men det er en helt anden historie, som eventyrdigteren skrev. Af redaktionelle grunde er sidetallene i Carl Ulrichs beretning ikke identiske med bladets sidetal.

Forsidebilledet:

Billedet på omslaget af ”Hanen” denne gang forestiller pastor Plesners charabanc, og viser at den gode pastors kusk er parat til at køre præsten fra Juelstrup præstegård til den kirke, hvor han denne søndag skulle holde sin prædiken. Man må nok sige at han var standsmæssigt kørende, men han havde også 3 kirker at betjene. Der er idag næppe mange der ved hvad bil pastor Dolmer kører i...

Om telefoni.

Idag hvor børn i 3. klasse går rundt med mobiltelefoner, så mor kan give dem formaninger om at huske at tage vanter på i frikvarteret, -er det svært at forstå at det tog mange år før telefonen var fast inventar rundt omkring i hjemmene. Det var forretningsfolk der først fik del i den nye tekniks velsignelser, og så håndværkere. Det blev efterhånden nødvendigt at have en telefon, og ud over landet bredte telefonmasterne sig med mange ledninger hængende på. Hver landsby fik en central med fast bemanding, og her samledes bogstavelig talt alle trådene i de små byer. Man drejede på et håndsving for at ringe centralen op og fik en kvindestemme i røret, der så kunne forbinde èn med det nummer man nu bestilte. Eller man sagde blot at man gerne skulle snakke med bageren, for i de små byer kunne telefonistinden alles numre udenad.

Udenbys samtaler kunne det tage tid at få igennem, da ledningskapaciteten ikke kunne følge med. Så blev man ringet op, når der var forbindelse igennem, og det kunne godt tage meget lang tid.

På arkivet har vi en telefonbog fra ”Jysk Telefon Aktieselskab” fra 1929, og heri kan vi finde alle navne og numre på de der i Emmy Hovgaards tid havde telefon dengang. Numrene var ikke så lange som idag, så de skulle være til at lære udenad.

Poul Christensen

ØSTER HORNUM.

1 Aarup P Grdejer gl. Abildgaarde
51 Andersen Chr. A Katrinelund Tranten
12 — Anders Grdejer Ø. Hornum
59 — Kristoffer Grdejer Harrild
41 — Anders Jensen Slagterm.
6 — N Smede- og Maskinværkst.
15 Brugsforeningen
30 Buus Ansgar Guldbæk
4 — C Knud Haverslevgrd.
21 Fisker E Vognmd.
46 Frederiksen Georg Købmd.
33 Frendrup Albert Frendrupgrd.
35 — Jens Kjær Grdejer Volstrup Mark
45 — S Grdejer Molbjerg
52 — Thomas Grdejer Molbjerg
3 Haase Jens Maskinsnedkeri og Trælastl.
7 Hansen S Karetm.
10 Holm Kr. Grdejer Estrup
2 Jensen Chr. Axelsen Grdejer Guldbæk
36 Jespersen Stig Buus Molbjerg
22 Killerich Paulus Sognepræst
74 Kristensen Kjær Grdejer Harrild
65 — Søren Grdejer Volstrup pr. Godthaab
58 Krogh C H Grdejer
40 Kusk Peter Grdejer Volstrup
14 Kvist Søren Estrup
29 — Annæus Grdejer Estrup
48 — Hans Grdejer Harrild
25 — Lars Peter Grdejer Harrild
28 Larsen Karl Grdejer
11 — Anton Træhdl.
19 Lundtoft Chr. Pedersen Bager
24 Lyngby Lars Grdejer Molbjerg
31 Madsen Th. Sognefoged Bækgaarden
42 Michelsen Niels Repræs. f. Frokont. i Kolding f. undersøgt Markfro
26 Molbjerg Træeksport N Chr. Pedersen
23 Mosegaard Kirstejn Grdejer Molbjerg
37 Mølgaard Lars Grdejer Molbjerg
82 Nielsen Jens Boelsmd. Trehøjslund
63 — Anders Grdejer Hæsum
43 — Ejler Grdejer Molbjerg
38 — Jens Grdejer Sognefoged Hæsum
39 — Martinus Grdejer Estrup
34 Olesen Jakob Grdejer Volstrup
16 Pedersen Peter Hæsum
55 — P L Boelsmd. Ø. Hornum Trant
13 — Ansgar Chr. Grdejer Molbjerg
26 — N Chr. Snedker Molbjerg Træeksp.
27 Pindstrup A Grdejer Hæsum
64 Qvist Søren Grdejer Hæsum
71 Rye Anders Grdejer Molbjerg
50 Schæsler Carl Vognmd.
18 Schøn Wilhelm Grdejer Krogsgrd.
80 Simonsen Chr. K Boelsmd.
62 Skjødt Niels Grdejer
60 Sørensen Søren Grdejer Grønkildegrd.
20 Thomsen Thomas Chr. Grdejer
84 Thrysø Th. Boelsmd. Ø. Hornum Trant
57 Thrysøe Søren Murerm.
9 Villadsen Niels Kristian Skrædder
17 Winther L P Abildgaarden
5 Øster Hornum Mejeri

Forening og arkiv

»Hanen« udkommer 2 gange om året. Kontingentet er af generalforsamlingen fastsat til 90 kr. om året. Girokort vil følge med det første nummer hvert år.
Nye medlemmer kan tegne sig ved henvendelse til et af bestyrelsesmedlemmeme.

Arkivets åbningstider

Mandag kl. 19:00-21:30
Torsdag kl. 13:00 - 17:00
Arkivet holder lukket i skolernes ferier.

Henvendelse

vedrørende foreningens anliggender, arkivforespørgsler, »Hanen«, - eller andet kan ske ved henvendelse til et af bestyrelsesmedlemmerne:

Poul Christensen (formand)	98385221
Lejf Rørdam Andersen (næstformand)	98374623
Kurt Danielsen (kasserer)	98378226
Bent Aalestrup (sekretær)	98371247
Robert Kjær	98371139
Marit Terp	98371221
Erling Trads	98378323

Adresseændringer bedes meddelt kassereren

Arkivets postadresse:

Lokalhistorisk Arkiv for Støvring Kommune
Estrupvej 13 B, Øster Hornum
9530 Støvring.

Arkivets tlf.nr.: - normalt kun i åbningstiden: 9838 5707
e-mail adresse: lokalhistoriskarkiv @ indbakke.dk

Redaktion ved Lejf Rørdam Andersen, Marit Terp og Poul Christensen. Eftertryk tilladt med kilde-angivelse.

Trykt hos Årestrup Bogtrykkeri 98 37 51 71
ISSN 0905-202X